

Projekt Loglan - wczoraj, dziś, jutro

Andrzej Salwicki

salwicki@mimuw.edu.pl

Wydział Matematyczno-Przyrodniczy UKSW

16 października 2012

Wydział Informatyki

Politechniki Poznańskiej

Specyfikacja nowego języka - wybór pożądanych cech:

Specyfikacja nowego języka - wybór pożądanych cech:

Zadanie: zaprojektować i zrealizować język obiektowy o następujących cechach:

Specyfikacja nowego języka - wybór pożądanych cech:

Zadanie: zaprojektować i zrealizować język obiektowy o następujących cechach:

- efektywna i bezpieczna dealokacja niepotrzebnych obiektów,
- jednorodny model dla programowania współbieżnego i rozproszonego,
- w pełni obiektowy mechanizm komunikacji pomiędzy obiektami procesów,
- obiekty współprogramów kooperujące z procedurami rekurencyjnymi,

Specyfikacja nowego języka - wybór pożądanych cech:

Zadanie: zaprojektować i zrealizować język obiektowy o następujących cechach:

- efektywna i bezpieczna dealokacja niepotrzebnych obiektów,
- jednorodny model dla programowania współbieżnego i rozproszonego,
- w pełni obiektowy mechanizm komunikacji pomiędzy obiektami procesów,
- obiekty współprogramów kooperujące z procedurami rekurencyjnymi,

To kiepski żart. Taki język istnieje **od 30 lat**.

1 Nieco historii

2 Ważniejsze wyniki

- Kreczmara bezpieczny system zarządzania obiektami
- Łączenie loglanowskich maszyn wirtualnych
- Alien call
- Porównanie języków programowania obiektowego

3 Problemy i zadania

Tezy:

Tezy:

- 1 Podczas prac nad Loglanem rozwiązano wiele istotnych problemów badawczych!

Tezy:

- ❶ Podczas prac nad Loglanem rozwiązano wiele istotnych problemów badawczych!
- ❷ Żaden język programowania obiektowego nie osiągnął cech porównywalnych z Loglanem'82,

Tezy:

- ❶ Podczas prac nad Loglanem rozwiązano wiele istotnych problemów badawczych!
- ❷ Żaden język programowania obiektowego nie osiągnął cech porównywalnych z Loglanem'82,
- ❸ Praca nad nowym językiem LEM'12 może być kopalnią nowych problemów.

Wczoraj

Nieco historii?

W roku 1977, w Instytucie Maszyn Matematycznych MERA opracowaliśmy język Loglan'77.[SBHM77] Wynik był na tyle interesujący, że w r. 1978 podpisano umowę o dzieło: *Zaprojektowanie języka programowania Loglan¹ i realizację kompilatora tego języka na maszynie MERA 400*. Dzisiaj umowę taką nazwalibyśmy grantem. Zleceniodawcą było Zjednoczenie MERA - producent minikomputerów. Należy podkreślić zaangażowanie wicedyrektora naukowego zjednoczenia MERA, prof. Andrzeja Janickiego i jego wiarę w nasz sukces. Był on promotorem naszych poczynań. Zleceniobiorcą został Instytut Informatyki UW, a konkretnie Zakład Teorii Obliczeń, którym wtedy kierowałem.

---

¹dopiero parę lat później dowiedzieliśmy się, że dr C. Brown obmyślił i ogłosił własny esperanto-podobny język Loglan

Byliśmy trochę przerażeni wielkością zadania. Udało się namówić do pracy prawie wszystkich kolegów w Zakładzie. Naszym największym sukcesem było namówienie profesora Antoniego Kreczmara by pokierował pracami nad kompilatorem. W nieformalny sposób podzieliliśmy się na kilka zespołów:

- *Definicja języka Loglan* – {A. Salwicki, A. Kreczmar, T. Müldner, W.M. Bartol, H. Oktaba, A. Litwiniuk },
- *Kompilator* – {A. Kreczmar, D. Szczepańska, A. Litwiniuk, M. Lao, W. Nykowski},
- *Zespół rozbudowujący środowisko na Merze* – {P. Gburzyński, P. Findeisen},
- *Zespół wsparcia i programowania w Loglanie* – { T. Müldner, G. Mirkowska, L. Banachowski, A. Szałas, A. Salwicki, U. Petermann, ...}

Jak się rozliczyliśmy z umowy formalnej?

- ❶ opublikowaliśmy Raport języka Loglan, PWN Warszawa, 1983
  - ❷ oddaliśmy kompilator wraz z pełną dokumentacją: Podręcznik użytkownika, pliki źródłowe (1,5MB), etc.,
  - ❸ stworzyliśmy dla komputerów MERA 400: system plików, edytor, assembler, i inne narzędzia.
  - ❹ działaliśmy na rzecz wdrożenia języka:
    - 2 konferencje międzynarodowe (Zaborów[Zab1983], Radziejowice)
    - Jesienna Szkoła PTI Serock 1984[Ser1984].
- Wdrażanie w dydaktyce:
- na politechnikach w Poznaniu i Białymstoku, Loglan był używany i wykładany do mniej więcej 2000 r.,
  - na UW trwało to krócej.

- Institut für Informatik, Universität zu Kiel, Profesor Hans Langmaack
  - skorygował pewien błąd w naszej koncepcji statycznego wiązania identyfikatorów,
  - pomógł w przeniesieniu Loglanu na mainframe'y,
  - a ostatnio wziął udział w rozwiązywaniu problemu wyznaczania bezpośrednich superklas w Javie.
- IASI CNR Roma, dr Giana Cioni,
- Università “*La Sapienza*”, Rome, prof. Alfonso Miola
- i in. (Uniwersytety w Tübingen, Bordeaux, Caen, ...)

- ❶ O. Świda: **VLP** - wieloprocessorowy, rozproszony, wirtualny komputer loglanowski i środowisko,
- ❷ A. Szałas: komunikacja procesów przez przerwania, ta koncepcja weszła do Loglanu'88 1983,
- ❸ D. Szczepańska: system zgłaszania wyjątków i ich obsługi, 1982(wdrożenie), 1990 doktorat,
- ❹ P. Gburzyński: System automatycznego dowodzenia twierdzeń zaprogramowany w Loglanie, realizacja koncepcji prof. M. Bibela, 1982 (Bibel miał swoją realizację 2 lata później)
- ❺ H. Oktaba: formalizacja systemu zarządzania pamięcią 1982,
- ❻ W.M. Bartol: opis systemu współprogramów, 1983
- ❼ U. Petermann: komunikacja procesów przez przerwania
- ❽ A. Litwiniuk - autor generatora kodu w kompilatorze,
wraz z P. Gburzyńskim przenieśli Loglan na mainframe'y,
później na maszyny VAX/VMS

- kompilator: parser – W. Nykowski 1981
- koncepcja i realizacja **obcego wołania** metod – B. Ciesielski 1988
- debugger – T. Przytycka 1984
- przeniesienie kompilatora
  - na IBM PC/AT – M. Benke i G. Grudziński 1985
  - do systemu Unix – P. Susicki 1989
  - na komputer Atari – Sebastien Bernard, Universite de Pau 1992
  - z 16 bitowego DOS na 32 system Windows95 – F. Pataud 1994
- środowisko Lotek – grupa studentów UW 1983
- klasy dla grafiki i obsługi myszki
  - XIIUWGraph studenci z Universite de Pau, J. Larrieu, P. Becourt
  - IIUWGraph dla 32 bitowych PC – F. Pataud,
- wtyczka Loglanowska do Eclipse - A. Chwedoruk 2005
- kompilacja na Linuxa - A. Adamski, 2011
- wersja na platformę Windows: 7, XP - T.Redą 2011

Ta lista nie jest pełna.

To co udało się osiągnąć, osiągnięto dzięki pracy zespołowej!

Dziś

Ważniejsze wyniki

Unikalne cechy języka Loglan'82

- System bezpiecznego zarządzania pamięcią obiektów.

- System bezpiecznego zarządzania pamięcią obiektów.
- Protokół *obcego wołania metod* (ang. *alien call*) w procesach.

- System bezpiecznego zarządzania pamięcią obiektów.
- Protokół *obcego wołania metod* (ang. *alien call*) w procesach.
- Poprawny system współprogramów.

- System bezpiecznego zarządzania pamięcią obiektów.
- Protokół *obcego wołania metod* (ang. *alien call*) w procesach.
- Poprawny system współprogramów.
- Klasy wewnętrzne i dziedziczenie ukośne.

- System bezpiecznego zarządzania pamięcią obiektów.
- Protokół *obcego wołania metod* (ang. *alien call*) w procesach.
- Poprawny system współprogramów.
- Klasy wewnętrzne i dziedziczenie ukośne.
- Łączenie maszyn wirtualnych w wirtualny wieloprocessorowy komputer.

- System bezpiecznego zarządzania pamięcią obiektów.
- Protokół *obcego wołania metod* (ang. *alien call*) w procesach.
- Poprawny system współprogramów.
- Klasy wewnętrzne i dziedziczenie ukośne.
- Łączenie maszyn wirtualnych w wirtualny wieloprocessorowy komputer.

powodują, że:

- System bezpiecznego zarządzania pamięcią obiektów.
- Protokół *obcego wołania metod* (ang. *alien call*) w procesach.
- Poprawny system współprogramów.
- Klasy wewnętrzne i dziedziczenie ukośne.
- Łączenie maszyn wirtualnych w wirtualny wieloprocesorowy komputer.

powodują, że:

- a) warto się zapoznać z Loglanem,

- System bezpiecznego zarządzania pamięcią obiektów.
- Protokół *obcego wołania metod* (ang. *alien call*) w procesach.
- Poprawny system współprogramów.
- Klasy wewnętrzne i dziedziczenie ukośne.
- Łączenie maszyn wirtualnych w wirtualny wieloprocessorowy komputer.

powodują, że:

- a) warto się zapoznać z Loglanem,
- b) warto wykorzystać go, zwłaszcza w dydaktyce.

- System bezpiecznego zarządzania pamięcią obiektów.
- Protokół *obcego wołania metod* (ang. *alien call*) w procesach.
- Poprawny system współprogramów.
- Klasy wewnętrzne i dziedziczenie ukośne.
- Łączenie maszyn wirtualnych w wirtualny wieloprocessorowy komputer.

powodują, że:

- a) warto się zapoznać z Loglanem,
- b) warto wykorzystać go, zwłaszcza w dydaktyce.
- c) warto zapytać: *a gdzie są te cechy w moim ulubionym języku XYZ?*

Co oferujemy?

- kompilator i maszynę wirtualną na platformy Linux i Windows,
- podręczniki,
- wtyczkę do Eclipse,
- środowisko VLP z łatwą możliwością tworzenia wirtualnego, rozproszonego komputera loglanowskiego.

Niestety, nasz produkt nie jest opakowany komercyjnie.

Badania, które poprzedziły implementację Loglanu'82:

- Czy umożliwiając zagnieżdżanie klas i dziedziczenie można zachować mechanizm Display Vector znany z implementacji Algolu'60? [BKLH83],
- W jaki sposób wyznaczać bezpośrednią superklasę? [LSW08, LSW09], to nie jest banalne zadanie gdy zauważysz, że w jednym programie może być wiele klas o tej samej nazwie.
- Czy można stworzyć bezpieczny i efektywny system zarządzania pamięcią obiektów? Bez zjawiska wiszących referencji [MS87,].
- Czy można stworzyć system współprogramów (ang. coroutine) bardziej klarowny i wolny od sprzeczności systemu Simuli-67?
- Czy można stworzyć jedną platformę dla programowania współbieżnego i programowania rozproszonego?
- Czy istnieje obiektowy mechanizm komunikacji/synchronizacji dla programowania rozproszonego?
- itd.

1 Nieco historii

2 Ważniejsze wyniki

- Kreczmara bezpieczny system zarządzania obiektami
- Łączenie loglanowskich maszyn wirtualnych
- Alien call
- Porównanie języków programowania obiektowego

3 Problemy i zadania

A. Kreczmara remedium na wiszące referencje

Aksjomat pamięci obiektowej

W każdym języku programowania obiektowego jego maszyna wirtualna (running system) musi zapewniać prawdziwość następującego twierdzenia:

Twierdzenie

Jeśli zmienna x jest zadeklarowana jako zmienna typu T to wartością tej zmiennej jest albo obiekt podklasy klasy T albo *none*.

$$type(x) = T \Rightarrow (x \text{ in } T \vee x = none)$$

Aksjomat pamięci obiektowej

W każdym języku programowania obiektowego jego maszyna wirtualna (running system) musi zapewniać prawdziwość następującego twierdzenia:

Twierdzenie

Jeśli zmienna x jest zadeklarowana jako zmienna typu T to wartością tej zmiennej jest albo obiekt podklasy klasy T albo *none*.

$$type(x) = T \Rightarrow (x \text{ in } T \vee x = \text{none})$$

Aksjomat pamięci obiektowej

W każdym języku programowania obiektowego jego maszyna wirtualna (running system) musi zapewniać prawdziwość następującego twierdzenia:

Twierdzenie

Jeśli zmienna x jest zadeklarowana jako zmienna typu T to wartością tej zmiennej jest albo obiekt podklasy klasy T albo *none*.

$$\text{type}(x) = T \Rightarrow (x \text{ instanceof } T \vee x = \text{null})$$

Aksjomat pamięci obiektowej

W każdym języku programowania obiektowego jego maszyna wirtualna (running system) musi zapewniać prawdziwość następującego twierdzenia:

Twierdzenie

Jeśli zmienna x jest zadeklarowana jako zmienna typu T to wartością tej zmiennej jest albo obiekt podklasy klasy T albo *none*.

$$type(x) = T \Rightarrow (x \text{ in } T \vee x = \text{none})$$

Przypomnijmy

Definicja   być podklasą

- Klasa T jest podklasą klasy T .
- Jeśli klasa Q rozszerza (**extends**) klasę R , i R jest podklasą klasy T , to Q jest podklasą klasy T .

Wyciek pamięci I

Z *wyciekem pamięci* mamy do czynienia gdy podczas wykonywania programu rośnie liczba niepotrzebnych już obiektów.

Wyciek pamięci jest błędem, czasem jego konsekwencje są poważne.
Co robić?

- A) Jedne języki programowania zezwalają na usuwanie obiektu *x* (*free(x)* w Pascalu, *delete(x)* w C++, ...), jednak wiąże się z tym ryzyko pojawienia się wiszących referencji (*ang.* dangling references).
- B) Inne języki (Java) nie dopuszczają takich instrukcji, tłumacząc, że odśmiecać *gc()* (*ang.* garbage collector) usunie śmieci.
- C) Loglan'82 ma
  - odśmiecanie i
  - usuwanie obiektów,
  - a co najważniejsze, **usuwanie obiektów jest bezpieczne.**

Wyciek pamięci II

Błąd twórców Javy polega na tym, że zakładają, że obiekty niedostępne czyli *śmieci* i obiekty niepotrzebne to to samo, ale tak nie jest.

Czasami usuwanie obiektów niedostępnych nie zapobiega wyciekowi pamięci.

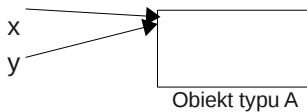
Natomiast programista może wiedzieć, o pewnym obiekcie, że choć jest dostępny (tj. nie jest śmieciem), to nie będzie używany w dalszym ciągu obliczeń. Warto by się go pozbyć.

W tej sytuacji – w Javie – programista **musi sam przekształcić niepotrzebny obiekt o w śmieć** usuwając wszystkie referencje do niego. A to nie jest ani łatwe, ani wolne od ryzyka.

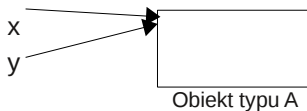
Przy okazji: Odśmiecaacz (ang. garbage collector) działa w czasie proporcjonalnym do rozmiaru pamięci. Ten rozmiar wzrósł ponad 1000 razy od czasu wprowadzenia Javy!

Może więc lepiej używać instrukcji `kill(x)`?

Wiszące referencje

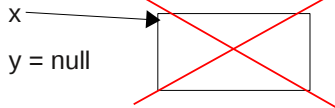

Częsta sytuacja

Częsta sytuacja

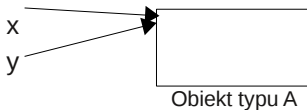
Po instrukcji `delete(y)`

Obiekt został zlikwidowany.

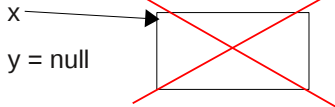
Wartość `y=null` jest w porządku, ale ...
wartość `x` narusza aksjomat pamięci obiektowej!

Pogwałcenie aksjomatu pamięci obiektowej!

Częsta sytuacja

Po instrukcji `delete(y)`

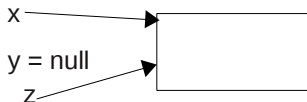
Obiekt został zlikwidowany.

Wartość `y=null` jest w porządku, ale ...

wartość `x` narusza aksjomat pamięci obiektowej

Pogwałcenie aksjomatu pamięci obiektowej!

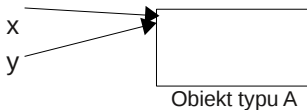
`z := new B(...)`

Tak też może się zdarzyć.

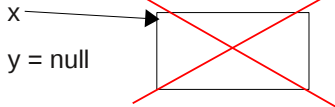
Zmienna `x` „mówi” tu jest obiekt typu A,
a zmienna `z`: tu jest obiekt typu B

Sprzeczność!

Częsta sytuacja

Po instrukcji `delete(y)`

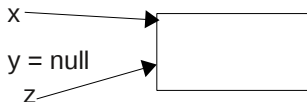
Obiekt został zlikwidowany.

Wartość `y=null` jest w porządku, ale ...

wartość `x` narusza aksjomat pamięci obiektowej!

Pogwałcenie aksjomatu pamięci obiektowej!

`z := new B(...)`

Tak też może się zdarzyć.

Zmienna `x` „mówi” tu jest obiekt typu A,
a zmienna `z`: tu jest obiekt typu B

Sprzeczność!

Tw. Nie istnieje algorytm wykrywania wiszących referencji!

---

²zob. Algorithmic Logic pp. 328-341

³Warto pamiętać, że w takiej sytuacji próba wykorzystania metody *m* tego obiektu (np. call *x*₂.*m*) lub bezpośredniego dostępu do pewnego atrybutu tego obiektu (np. *x*₃.*z*) zostanie wykryta, tj. zakończy się podniesieniem sygnału błęd.

Bezpieczne usuwanie obiektów

Prof. Antoni Kreczmar (*1945 – †1996) zaprojektował i zrealizował
kompletny i bezpieczny system zarządzania pamięcią obiektów (*ang.*
heap).

---

²zob. Algorithmic Logic pp. 328-341

³Warto pamiętać, że w takiej sytuacji próba wykorzystania metody *m* tego obiektu (np. call *x*₂.*m*) lub bezpośredniego dostępu do pewnego atrybutu tego obiektu (np. *x*₃.*z*) zostanie wykryta, tj. zakończy się podniesieniem sygnału błęd.

Bezpieczne usuwanie obiektów

Prof. Antoni Kreczmar (*1945 – †1996) zaprojektował i zrealizował **kompletny i bezpieczny system zarządzania pamięcią obiektów** (*ang.* heap).

W systemie Kreczmara ² zapewniono prawdziwość następującej formuły {schematu formuł}:

Niezmiennik systemu Loglan

$$(x_1 = \dots = x_n \neq \text{none}) \Rightarrow [\text{kill}(x_i)](x_1 = \dots = x_n = \text{none})$$

Formuła ta tłumaczy się w ten sposób: jeśli jakiś obiekt jest wartością *n* zmiennych $x_1, x_2, \dots, x_n$ to po wykonaniu instrukcji $\text{kill}(x_i)$ wszystkie te zmienne przyjmują wartość *none*. ³

²zob. Algorithmic Logic pp. 328-341

³Warto pamiętać, że w takiej sytuacji próba wykorzystania metody *m* tego obiektu (np call $x_2.m$) lub bezpośredniego dostępu do pewnego atrybutu tego obiektu (np. $x_3.z$) zostanie wykryta, tj. zakończy się podniesieniem sygnału błędu.

Porównanie

Założenie: pewien obiekt o jest wartością zmiennych $x_1, x_2, \dots, x_n$.

Zadanie polega na usunięciu obiektu o .

w Loglanie	w Javie
$kill(x_i)$	$x_1 = null;$ $x_2 = null;$ $\vdots$ $x_n = null;$ $gc();$
KOSZT:	
ok. 80 cykli	ok. miliona cykli

Ale nie w koszcie jest problem! Problem polega na tym by programujący w Javie **nie zapomniał o żadnej(!)** zmiennej x_i , która wskazuje na niepotrzebny już obiekt.

Klasy wewnętrzne i dziedziczenie ukośne

W języku SIMULA67 – matce wszystkich języków obiektowych – klasy mogą być zagnieżdżane. Ale dziedziczyć możemy tylko z klasy, która jest bratem danej klasy. Dziedziczenie w SIMULA67 jest *poziome*. W konsekwencji, język SIMULA nie dopuszcza do stworzenia biblioteki klas.

W Loglanie'82 zgodziliśmy się na dziedziczenie z klasy, która jest widoczna, np. jest zadeklarowana na wyższym poziomie zagnieżdżania klas. W związku z tym trzeba było rozwiązać kilka problemów:

- czy można zachować mechanizm dostępu do wielkości nielokalnych, znany jako Display Vector?
- w jaki sposób wyznaczać klasę z której dana klasa ma dziedziczyć? Zauważ, że teraz w programie może wystąpić wiele klas o takiej samej nazwie.

Problemy te udało się rozwiązać.

W Javie drugi z tych problemów jest znacznie trudniejszy – opublikowaliśmy poprawny i kompletny algorytm rozwiązujący ten problem(dla Javy).(LSW2009, LSW2008)

Ten mechanizm jest znany od prawie 50 lat. Był zrealizowany w SIMULI67 i w Loglanie'82. Został nieco zapomniany i dopiero od niedawna zyskuje na popularności. Obliczenia z współprogramami możemy określić jako obliczenia [quasi-współbieżne](#).

Współprogramy w SIMULI oceniono bardzo wysoko, m. in. D. Knuth. Ale ich opis nie był całkiem klarowny, a A. Wang wykazał, że zawiera on sprzeczność. System współprogramów został powiązany z blokiem prefiksowanym w niezbyt precyzyjny sposób.

W Loglanie uproszczono to co niezbyt jasno opisano w SIMULI. Obiekt współprogramu zawiera quasi-wątek, lub włókno (ang. fiber). W systemie quasi-współbieżnym conajwyżej jeden quasi-wątek jest aktywny. Instrukcje [attach\(x\)](#) przenoszą sterowanie do [łańcucha dynamicznego](#) metod zaczynającego się w obiekcie współprogramu [x](#).

W wielu językach programowania stosowana jest bezparametrowa instrukcja `yield()`, w tych językach nie wiadomo, który współprogram zostanie wznowiony, decyzja należy do systemu, nie do programisty.

Łączenie drzew binarnych poszukiwań I

Zadanie polega na połączeniu zawartości pewnych drzew binarnych poszukiwań w ciąg niemalejący.

Pierwszy pomysł jaki się nasuwa to powtarzanie

dopóki choć jedno drzewo jest niepuste

powtarzaj

- dla** każdego drzewa

  - znajdź element najmniejszy

  - wydrukuj najmniejszy z nich

  - usuń ten element z jego drzewa

- koniec dla**

zakończ powtarzanie

Koszt takiego algorytmu jest raczej za duży. Każdy element tych drzew będzie oglądany wielokrotnie.

Łączenie drzew binarnych poszukiwań II

Węzły drzewa BST są obiektami klasy node:

```
unit node: class(value: integer);  
  var lewy, prawy: node;  
  unit insert: procedure(val: integer) ... end insert;  
  unit ismember: function(val: integer): Boolean; ... end ismember;  
  unit delete: procedure(val:integer); ... end delete;  
end node;
```

Łączenie drzew binarnych poszukiwań III

```
unit traverse: procedure(n: node);  
  begin  
    if n  $\neq$  none then  
      call traverse(n.lewy); drukuj(n.value); call traverse(n.prawy)  
    endif  
end traverse
```

Łączenie drzew binarnych poszukiwań IV

Ole-Johan Dahl i Arne Wang zaproponowali użycie współprogramów. Dla każdego drzewa d tworzymy współprogram W_d wyposażony w metodę *traverse*, której zadaniem jest odwiedzenie drzewa w porządku inorder.

```
unit W : coroutine(root: node);  
  var val: integer;  
  unit T: procedure(y : node);  
  begin  
    if y  $\neq$  none then  
      call T(y.left); val := y.val; detach; call T(y.right);  
    fi  
  end T;  
begin (* konstruktor dla W jest pusty *)  
  return; (* tu rozpoczynamy po uaktywnieniu przez attach() *)  
  call T(root); (* a gdyby tu wywołano traverse ...? *)  
  val := Maximal;  
end W;
```

Łączenie drzew binarnych poszukiwań V

program test;

var A: CA, B: CB, kolejny, n: integer, rt: node;

```
unit CA: coroutine(n: node);  
  unit T: procedure(y: node);  
  begin  
    if y<>none then  
      call T(y.left);  
      kolejny := y.val; detach;  
      call T(y.right)  
    fi  
  end T;  
  begin return; call T(n);  
end CA;
```

```
unit CB: coroutine;  
begin  
  return;  
do  
  attach(A);  
  write(kolejny);  
od  
end CB
```

begin

rt := zbudujBST; A:= **new** CA(rt); B :=**new** CB; attach(B);

end

1 Nieco historii

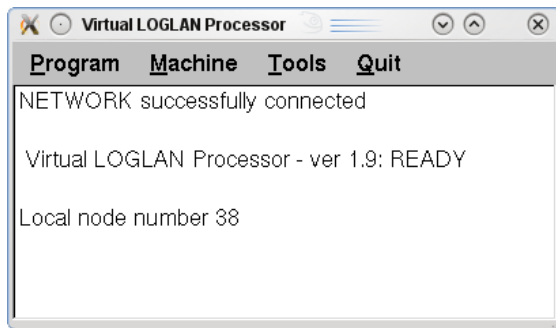
2 Ważniejsze wyniki

- Kreczmara bezpieczny system zarządzania obiektami
- Łączenie loglanowskich maszyn wirtualnych
- Alien call
- Porównanie języków programowania obiektowego

3 Problemy i zadania

Łączenie loglanowskich maszyn wirtualnych

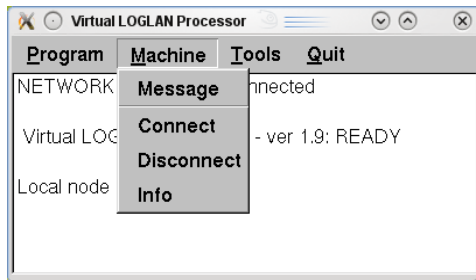
Oskar Świda stworzył środowisko do pracy z programami w Loglanie
VLP – wirtualny procesor loglanowski.

Kilka slajdów ilustrujących działanie VLP

Łączenie loglanowskich maszyn wirtualnych

Jeżeli środowisko VLP jest otwarte na kilku lub więcej komputerach to możemy je połączyć i uzyskać rozproszony loglanowski komputer wirtualny

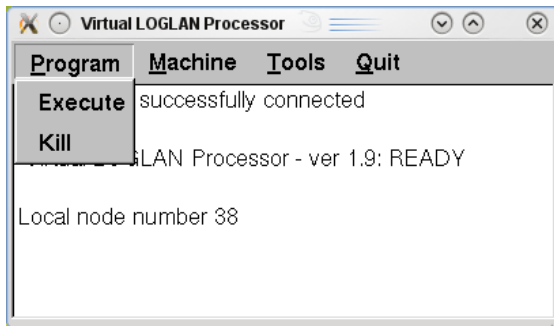

Wybieramy polecenie connect i podajemy adres IP komputera z którym chcemy się połączyć.

Możesz także wpisać adresy wielu maszyn do pliku konfiguracyjnego 'vlp.cfg'. Wtedy uruchomienie VLP na Twoim komputerze zapewni

Łączenie loglanowskich maszyn wirtualnych

Okienko VLP jest konsolą, z której można uruchamiać programy (i je zabijać, gdy wymkną Ci się spod kontroli)

Powtarzam, to nie jest produkt komercyjny, to jest wynik badań dotyczących pytania: *jak rozdzielać obliczenia obiektowe w sieci?* Ale można go rozwinąć i ulepszyć.

Pomożecie?

1 Nieco historii

2 Ważniejsze wyniki

- Kreczmara bezpieczny system zarządzania obiektami
- Łączenie loglanowskich maszyn wirtualnych
- Alien call
- Porównanie języków programowania obiektowego

3 Problemy i zadania

Alien call

Klasy, współprogramy, procesy

W Loglanie mamy trzy rodzaje modułów (ang. unit):

Klasy, współprogramy, procesy

W Loglanie mamy trzy rodzaje modułów (ang. unit):

- klasy – `unit C: class ... end C;`

Klasy, współprogramy, procesy

W Loglanie mamy trzy rodzaje modułów (ang. unit):

- klasy – `unit C: class ... end C;`
- współprogramy – `unit W: coroutine ... end W;`

Klasy, współprogramy, procesy

W Loglanie mamy trzy rodzaje modułów (ang. unit):

- klasy – `unit C: class ... end C;`
- współprogramy – `unit W: coroutine ... end W;`
- procesy – `unit P: process ... end P;`

Klasy, współprogramy, procesy

W Loglanie mamy trzy rodzaje modułów (ang. unit):

- klasy – `unit C: class ... end C;`
- współprogramy – `unit W: coroutine ... end W;`
- procesy – `unit P: process ... end P;`

Operacja **new** powołuje do życia odpowiednio: obiekty klas, obiekty współprogramów i obiekty procesów (inaczej obiekty aktywne).

Scenariusze tych obiektów są istotnie różne:

Klasy, współprogramy, procesy

W Loglanie mamy trzy rodzaje modułów (ang. unit):

- klasy – `unit C: class ... end C;`
- współprogramy – `unit W: coroutine ... end W;`
- procesy – `unit P: process ... end P;`

Operacja **new** powołuje do życia odpowiednio: obiekty klas, obiekty współprogramów i obiekty procesów (inaczej obiekty aktywne).

Scenariusze tych obiektów są istotnie różne:

- Obiekt klasy po utworzeniu pozostaje pasywny.

Klasy, współprogramy, procesy

W Loglanie mamy trzy rodzaje modułów (ang. unit):

- klasy – `unit C: class ... end C;`
- współprogramy – `unit W: coroutine ... end W;`
- procesy – `unit P: process ... end P;`

Operacja **new** powołuje do życia odpowiednio: obiekty klas, obiekty współprogramów i obiekty procesów (inaczej obiekty aktywne).

Scenariusze tych obiektów są istotnie różne:

- Obiekt klasy po utworzeniu pozostaje pasywny.
- Obiekt procesu po utworzeniu jest w stanie *pasywny*, lecz można go uaktywnić wykonując polecenie *resume(x)*.

$$(Active = S \& Passive = Q) \Rightarrow [resume(x)](Active = S \cup \{x\} \& Passive = Q \setminus \{x\})$$

Klasy, współprogramy, procesy

W Loglanie mamy trzy rodzaje modułów (ang. unit):

- klasy – `unit C: class ... end C;`
- współprogramy – `unit W: coroutine ... end W;`
- procesy – `unit P: process ... end P;`

Operacja **new** powołuje do życia odpowiednio: obiekty klas, obiekty współprogramów i obiekty procesów (inaczej obiekty aktywne).

Scenariusze tych obiektów są istotnie różne:

- Obiekt klasy po utworzeniu pozostaje pasywny.
- Obiekt procesu po utworzeniu jest w stanie *pasywny*, lecz można go uaktywnić wykonując polecenie *resume(x)*.

$$(Active = S \& Passive = Q) \Rightarrow [resume(x)](Active = S \cup \{x\} \& Passive = Q \setminus \{x\})$$

- Obiekty współprogramów mogą sobie przekazywać aktywność (tj. procesor) wykonując instrukcję *attach(x)*.

Niezmienne $card(ActiveCoroutines) = 1$

W trakcie obliczeń programu loglanowskiego może powstać wiele kooperujących obiektów procesów. Obiekty te mogą być alokowane i wykonywane na jednym procesorze loglanowskim (daje to obliczenia współbieżne), bądź na wielu procesorach połączonych siecią (obliczenia rozproszone), bądź też inną obmyśloną miksturę tych dwu klas obliczeń. Każdy obiekt procesu może rządzić wieloma obiektami współprogramów – a więc może zarządzać obliczeniami quasi-współbieżnymi. Każdy taki obiekt może tworzyć i zarządzać obiektami klas.

Wywołanie metody w obiekcie vs. obce wywołanie metody

Niech *o* będzie obiektem jakiejś klasy. Instrukcja

call o.meth(params)

powoduje, że program (proces) zaczyna wykonywać metodę *meth* z obiektu *o*. To jest wywołanie metody *meth* w obiekcie *o*.

Wywołanie metody w obiekcie vs. obce wywołanie metody

Niech *o* będzie obiektem jakiejś klasy. Instrukcja

call o.meth(params)

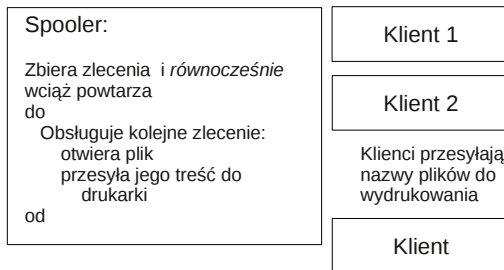
powoduje, że program (proces) zaczyna wykonywać metodę *meth* z obiektu *o*. To jest wywołanie metody *meth* w obiekcie *o*.

Jeśli obiekt *p* został utworzony na podstawie pewnego procesu, tj. gdy *p* jest obiektem aktywnym, to tak samo wyglądająca instrukcja wykonywana w aktywnym obiekcie *q*

call p.mtd(parametry)

ma zupełnie inne znaczenie – nieformalnie możemy ją opisać tak: obiekt aktywny *q* zwraca się do obiektu aktywnego *p* z prośbą o wykonanie metody *mtd* z dostarczonymi przez obiekt *q* parametrami *parametry*. To jest obce wywołanie metody *mtd*. Obiekt wzywany *q* może się zgodzić na przyjęcie takiej prośby wykonując instrukcję *accept mtd* bądź *enable mtd* lub ją zablokować wykonując instrukcję *disable mtd*.

Pewna liczba klientów wysyła od czasu do czasu zlecenia wydrukowania pliku do serwera.

Serwer o nazwie spooler ma dwa zadania:

- a) przyjmować zlecenia,
- b) obsługiwać je w kolejności zgłoszeń.

Spooler 2

Spooler ma kolejkę *Q* i metodę *rejestruj*. Klienci rejestrują swoje zgłoszenia.

Wątek spoolera nie zajmuje się rejestrowaniem zadań.

```
unit spooler: process ...  
  var Q: kolejka;  
  rejestruj: procedure(f: string);  
    Wstaw f do kolejki Q  
  end rejestruj  
begin  
  Weź pierwszego z kolejki Q;  
  Obsłuż  
  ...  
  ...  
  i na drukarkę  
end Spooler;
```

Kolejka: class;

```
unit spooler: process ...  
  var Q: kolejka;  
  rejestruj: procedure(f: string);  
    Wstaw f do kolejki Q  
  end rejestruj  
begin  
  Weź pierwszego z kolejki Q;  
  Obsłuż  
  ...  
  ...  
  i na drukarkę  
end Spooler;
```

Kolejka: class;

Operacje wstaw i weź
grożą **konfliktem**.

Zlecenia `Q.wstaw(...)` mogą
nadchodzić (od klientów)
przez cały czas.

Spooler 4

```
Spooler: proces(node: integer);  
  var Q: kolejka;  
  rejestruj: procedure(f: string);  
begin  
  do  
    disable rejestruj;  
    if Q.empty() then  
      accept rejestruj fi;  
    plk := Q.first();  
    enable rejestruj;  
    (* wyślij plk na drukarkę *)  
  od  
end Spooler;
```

```
rejestruj: procedure(f: string);  
begin  
  call Q.insert(f);  
  if Q.full() then  
    return disable rejestruj  
  fi;  
end rejestruj;
```

Spooler 4

```
Spooler: proces(node: integer);  
  var Q: kolejka;  
  rejestruj: procedure ...  
begin  
  do  
    disable rejestruj;  
    if Q.empty() then  
      accept rejestruj fi;  
    plk := Q.first();  
    enable rejestruj;  
    (* wyślij plk na drukarkę *)  
  od  
end Spooler;
```

```
rejestruj: procedure(f: string);  
begin  
  call Q.insert(f);  
  if Q.full() then  
    return disable rejestruj  
  fi;  
end rejestruj;
```

Zapobiegamy konfliktom:
klient nie może rejestrować
podczas wybierania pliku
z kolejki.

Tworzymy system klientów ze spoolerem i puszczamy go w ruch

```
program zlecenia_do_spoolera;  
  spooler: process(node: integer); ... end spooler;  
  klient: process(node: integer, s:spooler); ... end klient;  
  var sp: spooler, k1, k2, k3, k4: klient  
begin  
  sp := new spooler(0);  
  k1 := new klient(11, sp);  
  k2 := new klient(25, sp);  
  k3 := new klient(0, sp);  
  k4 := new klient(11, sp);  
  resume(sp); resume(k1); ... resume(k4);  
end
```

Pięć obiektów aktywnych umieścimy na trzech wirtualnych procesorach loglanowskich i następnie puścimy je w ruch. Mamy tu i rozpraszanie obliczeń i obliczenia współbieżne.

Zakładamy, że instrukcje drukowania wybranego pliku kończą się (bez zawieszenia i bez zapętlenia).

Twierdzenie

- (i) Żadne zlecenie nie zostanie zgubione.
- (ii) Obsługa zleceń nie dozna uszczerbku z powodu konfliktu zleceń bądź konfliktu zlecenie/obsługa zlecenia.

Nie może dojść do zapisania dwu plików w to samo miejsce w kolejce Q.
Nie może dojść do zgubienia pliku z powodu przepełnienia kolejki.

- Podczas wybierania pliku z kolejki nie dochodzi do nowej rejestracji.
Wykonano disable rejestruj.

- Podczas wybierania pliku z kolejki nie dochodzi do nowej rejestracji.
Wykonano disable rejestruj.
- Podczas rejestracji wątek spoolera jest zawieszony (nastąpiło przerwanie).

- Podczas wybierania pliku z kolejki nie dochodzi do nowej rejestracji.
Wykonano disable rejestruj.
- Podczas rejestracji wątek spoolera jest zawieszony (nastąpiło przerwanie).
- Podczas rejestracji inny klient musi oczekiwać na jej zakończenie.
Zbiór ENABLED jest pusty.

- Podczas wybierania pliku z kolejki nie dochodzi do nowej rejestracji.
Wykonano disable rejestruj.
- Podczas rejestracji wątek spoolera jest zawieszony (nastąpiło przerwanie).
- Podczas rejestracji inny klient musi oczekiwać na jej zakończenie.
Zbiór ENABLED jest pusty.
- Po wypełnieniu kolejki kolejni klienci oczekują na miejsce w kolejce.
Gdy po wpisaniu nazwy pliku do kolejki jest ona pełna, dokonuje się powrotu, który *nie odtwarza zbioru* ENABLED.

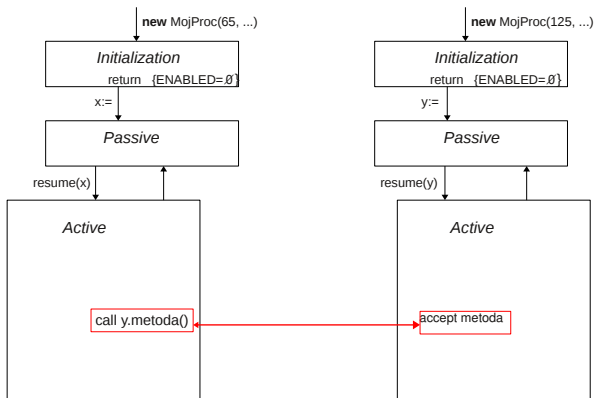
- Podczas wybierania pliku z kolejki nie dochodzi do nowej rejestracji.
Wykonano disable rejestruj.
- Podczas rejestracji wątek spoolera jest zawieszony (nastąpiło przerwanie).
- Podczas rejestracji inny klient musi oczekiwać na jej zakończenie.
Zbiór ENABLED jest pusty.
- Po wypełnieniu kolejki kolejni klienci oczekują na miejsce w kolejce.
Gdy po wpisaniu nazwy pliku do kolejki jest ona pełna, dokonuje się powrotu, który *nie odtwarza zbioru* ENABLED.
- Gdy kolejka jest pusta wątek oczekuje na zarejestrowanie jakiegoś pliku.

Wykonanie accept powoduje oczekiwanie na rejestrację.

- Podczas wybierania pliku z kolejki nie dochodzi do nowej rejestracji.
Wykonano disable rejestruj.
- Podczas rejestracji wątek spoolera jest zawieszony (nastąpiło przerwanie).
- Podczas rejestracji inny klient musi oczekiwać na jej zakończenie.
Zbiór ENABLED jest pusty.
- Po wypełnieniu kolejki kolejni klienci oczekują na miejsce w kolejce. Gdy po wpisaniu nazwy pliku do kolejki jest ona pełna, dokonuje się powrotu, który *nie odtwarza zbioru* ENABLED.
- Gdy kolejka jest pusta wątek oczekuje na zarejestrowanie jakiegoś pliku.
Wykonanie accept powoduje oczekiwanie na rejestrację.
- Podczas opracowywania pliku i przesyłania go do drukarki może dokonywać się bezkonfliktowa rejestracja zgłoszeń. Operacja rejestruj *przerywa na chwilę* wątek spoolera.

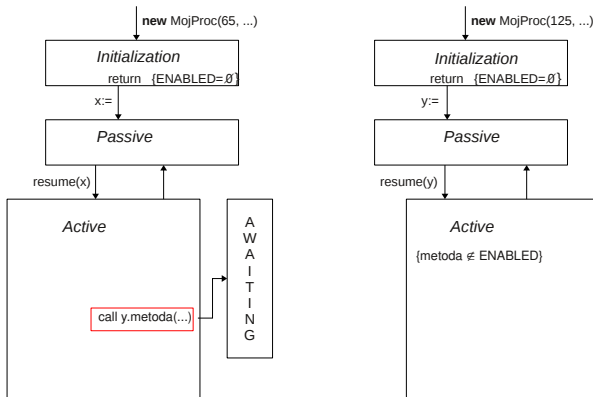
Objaśnimy protokół *alien call* na obrazkach.

Alien call II

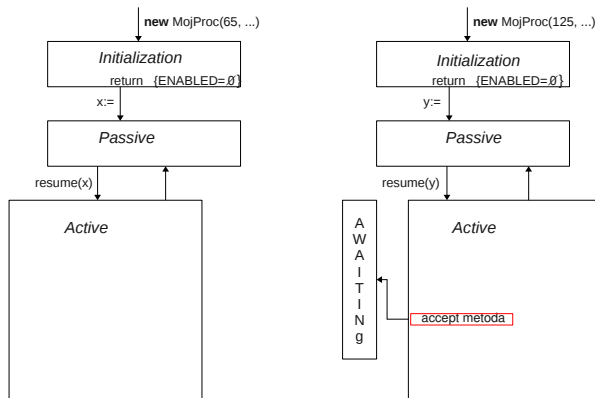
Rysunek: Protokół alien call przypadek 1

Alien call III

Rysunek: Protokół alien call przypadek 2

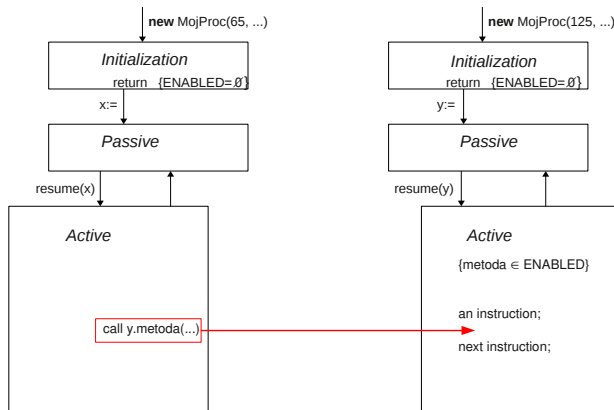
Alien call IV

During execution of instruction `accept`: $ENABLED$ (of thread *y*) $:= ENABLED \cup \{metoda\}$.
While no active object execute instruction `„call y.metoda;”,` active object *y* is awaiting.

Rysunek: Protokół alien call przypadek 3

Alien call V

Asynchronous case: when active object `x` calls `metoda` in `y` and `metoda ∈ MASK`, the thread of active object `y` is interrupted, object `y` executes method `metoda` and returns to its own thread.

Rysunek: Protokół alien call przypadek 4

RESUME

active object *x*:   active object *y*

---

call *y.meth(...)*   object *y* must exist $\neq$ none &
must be ACTIVE &
method *meth* should be enabled, then
    case A: (asynchronous) object *y*
        interrupts its execution,
    case B: *y* executes instruction accept:
active object *y* stores its ENABLED,
executes method *meth*,
passes the **out** results to *x*,
restores ENABLED, resumes its activity.

Każdy moduł może dziedziczyć klasę

W Loglanie'82 każdy rodzaj modułu może dziedziczyć (tj. rozszerzać) klasę.

Możemy więc *wyciągnąć przed nawias* wspólną część kilku algorytmów, zawrzeć ją w klasie *C*, a później deklarując funkcję *f* lub procedurę *p* powiedzieć, że rozszerza ona klasę *C*.

Przykład

W klasie BST drzew binarnych poszukiwań deklarujemy

Każdy moduł może dziedziczyć klasę

W Loglanie'82 każdy rodzaj modułu może dziedziczyć (tj. rozszerzać) klasę.

Możemy więc *wyciągnąć przed nawias* wspólną część kilku algorytmów, zawrzeć ją w klasie *C*, a później deklarując funkcję *f* lub procedurę *p* powiedzieć, że rozszerza ona klasę *C*.

Przykład

W klasie BST drzew binarnych poszukiwań deklarujemy

```
unit search: class(ee: E, s: Tree); ... end search;
```

Każdy moduł może dziedziczyć klasę

W Loglanie'82 każdy rodzaj modułu może dziedziczyć (tj. rozszerzać) klasę.

Możemy więc *wyciągnąć przed nawias* wspólną część kilku algorytmów, zawrzeć ją w klasie *C*, a później deklarując funkcję *f* lub procedurę *p* powiedzieć, że rozszerza ona klasę *C*.

Przykład

W klasie BST drzew binarnych poszukiwań deklarujemy

```
unit search: class(ee: E, s: Tree); ... end search;  
unit belongs: search function() : Boolean; ... end belongs;
```

Każdy moduł może dziedziczyć klasę

W Loglanie'82 każdy rodzaj modułu może dziedziczyć (tj. rozszerzać) klasę.

Możemy więc *wyciągnąć przed nawias* wspólną część kilku algorytmów, zawrzeć ją w klasie *C*, a później deklarując funkcję *f* lub procedurę *p* powiedzieć, że rozszerza ona klasę *C*.

Przykład

W klasie BST drzew binarnych poszukiwań deklarujemy

```
unit search: class(ee: E, s: Tree); ... end search;  
unit belongs: search function(): Boolean; ... end belongs;  
unit insert: search procedure(); ... end insert;
```

Każdy moduł może dziedziczyć klasę

W Loglanie'82 każdy rodzaj modułu może dziedziczyć (tj. rozszerzać) klasę.

Możemy więc *wyciągnąć przed nawias* wspólną część kilku algorytmów, zawrzeć ją w klasie *C*, a później deklarując funkcję *f* lub procedurę *p* powiedzieć, że rozszerza ona klasę *C*.

Przykład

W klasie BST drzew binarnych poszukiwań deklarujemy

```
unit search: class(ee: E, s: Tree); ... end search;  
unit belongs: search function(): Boolean; ... end belongs;  
unit insert: search procedure(); ... end insert;  
unit delete: search procedure(); ... end delete;
```


Nie ma drugiego języka programowania, który...

miałby następujące cechy:

Nie ma drugiego języka programowania, który...

miałby następujące cechy:

- oferował w pełni obiektowe narzędzie komunikacji pomiędzy procesami-obiektami aktywnymi,

Nie ma drugiego języka programowania, który...

miałby następujące cechy:

- oferował w pełni obiektowe narzędzie komunikacji pomiędzy procesami-obiektami aktywnymi,
- pozwalał w taki sam sposób programować zarówno obliczenia współbieżne jak i obliczenia rozproszone,

Nie ma drugiego języka programowania, który...

miałby następujące cechy:

- oferował w pełni obiektowe narzędzie komunikacji pomiędzy procesami-obiektami aktywnymi,
- pozwalał w taki sam sposób programować zarówno obliczenia współbieżne jak i obliczenia rozproszone,
- pozwalał łączyć maszyny wirtualne w sieciowy wirtualny komputer,

Nie ma drugiego języka programowania, który...

miałby następujące cechy:

- oferował w pełni obiektowe narzędzie komunikacji pomiędzy procesami-obiektami aktywnymi,
- pozwalał w taki sam sposób programować zarówno obliczenia współbieżne jak i obliczenia rozproszone,
- pozwalał łączyć maszyny wirtualne w sieciowy wirtualny komputer,
- umożliwiał bezpieczne usuwanie obiektów,

Nie ma drugiego języka programowania, który...

miałby następujące cechy:

- oferował w pełni obiektowe narzędzie komunikacji pomiędzy procesami-obiektami aktywnymi,
- pozwalał w taki sam sposób programować zarówno obliczenia współbieżne jak i obliczenia rozproszone,
- pozwalał łączyć maszyny wirtualne w sieciowy wirtualny komputer,
- umożliwiał bezpieczne usuwanie obiektów,
- oferował poprawny system współprogramów,

Nie ma drugiego języka programowania, który...

miałby następujące cechy:

- oferował w pełni obiektowe narzędzie komunikacji pomiędzy procesami-obiektami aktywnymi,
- pozwalał w taki sam sposób programować zarówno obliczenia współbieżne jak i obliczenia rozproszone,
- pozwalał łączyć maszyny wirtualne w sieciowy wirtualny komputer,
- umożliwiał bezpieczne usuwanie obiektów,
- oferował poprawny system współprogramów,
- pozwalał zagnieżdżać klasy i dziedziczyć z klas w każdym module,

Nie ma drugiego języka programowania, który...

miałby następujące cechy:

- oferował w pełni obiektowe narzędzie komunikacji pomiędzy procesami-obiektami aktywnymi,
- pozwalał w taki sam sposób programować zarówno obliczenia współbieżne jak i obliczenia rozproszone,
- pozwalał łączyć maszyny wirtualne w sieciowy wirtualny komputer,
- umożliwiał bezpieczne usuwanie obiektów,
- oferował poprawny system współprogramów,
- pozwalał zagnieżdżać klasy i dziedziczyć z klas w każdym module,
- oprócz klas miał moduły process i coroutine,

Nie ma drugiego języka programowania, który...

miałby następujące cechy:

- oferował w pełni obiektowe narzędzie komunikacji pomiędzy procesami-obiektami aktywnymi,
- pozwalał w taki sam sposób programować zarówno obliczenia współbieżne jak i obliczenia rozproszone,
- pozwalał łączyć maszyny wirtualne w sieciowy wirtualny komputer,
- umożliwiał bezpieczne usuwanie obiektów,
- oferował poprawny system współprogramów,
- pozwalał zagnieżdżać klasy i dziedziczyć z klas w każdym module,
- oprócz klas miał moduły process i coroutine,
- i in.

Nie ma drugiego języka programowania, który...

miałby następujące cechy:

- oferował w pełni obiektowe narzędzie komunikacji pomiędzy procesami-obiektami aktywnymi,
- pozwalał w taki sam sposób programować zarówno obliczenia współbieżne jak i obliczenia rozproszone,
- pozwalał łączyć maszyny wirtualne w sieciowy wirtualny komputer,
- umożliwiał bezpieczne usuwanie obiektów,
- oferował poprawny system współprogramów,
- pozwalał zagnieżdżać klasy i dziedziczyć z klas w każdym module,
- oprócz klas miał moduły process i coroutine,
- i in.

Jakiś podobny język powstanie za parę lat, w USA, Chinach lub gdzie indziej.

Nie ma drugiego języka programowania, który...

miałby następujące cechy:

- oferował w pełni obiektowe narzędzie komunikacji pomiędzy procesami-obiektami aktywnymi,
- pozwalał w taki sam sposób programować zarówno obliczenia współbieżne jak i obliczenia rozproszone,
- pozwalał łączyć maszyny wirtualne w sieciowy wirtualny komputer,
- umożliwiał bezpieczne usuwanie obiektów,
- oferował poprawny system współprogramów,
- pozwalał zagnieżdżać klasy i dziedziczyć z klas w każdym module,
- oprócz klas miał moduły process i coroutine,
- i in.

Jakiś podobny język powstanie za parę lat, w USA, Chinach lub gdzie indziej.

Loglan'82 uzyskał to wszystko w **1982**, dzięki *wsadowi* badań naukowych.

1 Nieco historii

2 Ważniejsze wyniki

- Kreczmara bezpieczny system zarządzania obiektami
- Łączenie loglanowskich maszyn wirtualnych
- Alien call
- Porównanie języków programowania obiektowego

3 Problemy i zadania

Features	Simula 67	obj. Pascal	C +	Modula 3	Smalltalk	Eiffel	Ada	Beta	Java	Loglan 82
Modularisation										
nesting of modules	+	+	-	-	-	-	+	+	+	+
inheritance	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+
- multilevel	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+
- multiple	-	-	+	-	+	+	-	-	+	-
- in functions	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+
static binding	+	+	-	+	-	-	+	+	+	+
Classes & Objects	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Coroutines	+	-	-	+	-	-	-	+	-	+
Processes	-	-	-	+	-	-	+	+	+	+
- alien calls	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
Signals & Exceptions	-	-	+	-	-	-	+	+	+	+
Safety										
safe deallocation	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
type checking	+	+	-	-	-	-	+	+	+	+
protection of private	+	-	-	+	-	-	+	+	+	+
Genericity										
types as formal parameters	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
virtual methods	+		+		+	+	-	+	+	+
overloading	-		+	+		+	+	+	+	-

Porównanie języków programowania obiektowego I

Features	Simula 67	obj Pascal	C++	Modula 3	Smalltalk	Eiffel	Ada	Beta	Java	Loglan 82
Modularisation										
nesting of modules	+	+	-	-	-	-	+	+	+	+
inheritance	+	+	+	+	+	+	-	+	+	+
- multilevel	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+
- multiple	-	-	+	-	+	+	-	-	+	-
- in functions	-	-	-	-	-	-	-	+	-	+
static binding	+	+	-	+	-	-	+	+	+	+

Porównanie języków programowania obiektowego II

Features	Simula 67	obj. Pascal	C++	Modula 3	Smalltalk	Eiffel	Ada	Beta	Java	Loglan 82
Classes & Objects	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Coroutines	+	–	–	+	–	–	–	+	–	+
Processes	–	–	–	+	–	–	+	+	+	+
– alien calls	–	–	–	–	–	–	–	–	–	+
Signals & Exceptions	–	–	–	–	–	–	+	+	+	+

Porównanie języków programowania obiektowego III

Features	Simula 67	obj. Pascal	C++	Modula 3	Smalltalk	Eiffel	Ada	Beta	Java	Loglan 82
Safety										
safe deallocation	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+
type checking	+	+	—	—	—	—	+	+	+	+
protection of private	+	—	—	+	—	—	+	+	+	+
Genericity										
types as formal parameters	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+
virtual methods	+		+		+	+	—	+	+	+
overloading	—		+	+		+	+	+	+	—

Jutro

Problemy i zadania

Problemy I

- Czy można rozszerzyć protokół alien call na programowanie równoległe?

- Czy można rozszerzyć protokół alien call na programowanie równoległe?
- Czy przekazywanie nazwy klasy jako parametru formalnego stworzy nowe możliwości?

- Czy można rozszerzyć protokół alien call na programowanie równoległe?
- Czy przekazywanie nazwy klasy jako parametru formalnego stworzy nowe możliwości?
- Porównać alien call z pojęciem 'chord' w Polyphony - rozszerzeniu języka C#.

- Czy można rozszerzyć protokół alien call na programowanie równoległe?
- Czy przekazywanie nazwy klasy jako parametru formalnego stworzy nowe możliwości?
- Porównać alien call z pojęciem 'chord' w Polyphony - rozszerzeniu języka C#.
- Zbudować wzorcową formalną semantykę Loglanu.

- Czy można rozszerzyć protokół alien call na programowanie równoległe?
- Czy przekazywanie nazwy klasy jako parametru formalnego stworzy nowe możliwości?
- Porównać alien call z pojęciem 'chord' w Polyphony - rozszerzeniu języka C#.
- Zbudować wzorcową formalną semantykę Loglanu.
- Czy operacja *attach(x)* na współprogramach jest cyklicznym obrotem stosu rekordów aktywacji takim, że na wierzchołku stosu znajduje się łańcuch dynamiczny współprogramu *x*?

Problem o zupełnie innym wymiarze.

Nowy Loglan stanie się częścią ogromnego projektu SpecVer - środowiska dla pracy nad specyfikacją oprogramowania, nad oprogramowaniem i nad weryfikacją oprogramowania względem specyfikacji. W środowisku SpecVer potrzebne będą narzędzia wspomagające pracę twórców specyfikacji.

Potrzebne będą narzędzia do pracy nad oprogramowaniem, a więc kompilatory, ale także narzędzia do eksperymentowania z programami i graficznej wizualizacji, np. graficzny debugger.

Narzędzia dla audytorów, czyli specjalistów badających czy oprogramowanie P jest zgodne ze specyfikacją S będą dopiero powstawać. Ta praca nie da się zautomatyzować - i bardzo dobrze. Ale pomocą mogą być proof checkery, provery i specjalistyczne edytory..

- Ponowna kompilacja kompilatora Loglanu.

- Ponowna kompilacja kompilatora Loglanu.
- Przepisanie środowiska VLP na nowo tym razem w qt4.

- Ponowna kompilacja kompilatora Loglanu.
- Przepisanie środowiska VLP na nowo tym razem w qt4.
- Przeniesienie środowiska VLP na platformę Windows.

- Ponowna kompilacja kompilatora Loglanu.
- Przepisanie środowiska VLP na nowo tym razem w qt4.
- Przeniesienie środowiska VLP na platformę Windows.
- **Nowa wersja języka Loglan – LEM'12.**

- Ponowna kompilacja kompilatora Loglanu.
- Przepisanie środowiska VLP na nowo tym razem w qt4.
- Przeniesienie środowiska VLP na platformę Windows.
- **Nowa wersja języka Loglan – LEM'12.**
- Rozwijanie zastosowań Loglanu.

- Ponowna kompilacja kompilatora Loglanu.
- Przepisanie środowiska VLP na nowo tym razem w qt4.
- Przeniesienie środowiska VLP na platformę Windows.
- **Nowa wersja języka Loglan – LEM'12.**
- Rozwijanie zastosowań Loglanu.
- VLP czy Eclipse?

- Ponowna kompilacja kompilatora Loglanu.
- Przepisanie środowiska VLP na nowo tym razem w qt4.
- Przeniesienie środowiska VLP na platformę Windows.
- **Nowa wersja języka Loglan – LEM'12.**
- Rozwijanie zastosowań Loglanu.
- VLP czy Eclipse?
- Biblioteka klas.

- Ponowna kompilacja kompilatora Loglanu.
- Przepisanie środowiska VLP na nowo tym razem w qt4.
- Przeniesienie środowiska VLP na platformę Windows.
- **Nowa wersja języka Loglan – LEM'12.**
- Rozwijanie zastosowań Loglanu.
- VLP czy Eclipse?
- Biblioteka klas.
- Porównać Java RMI i alien call.

- Ponowna kompilacja kompilatora Loglanu.
- Przepisanie środowiska VLP na nowo tym razem w qt4.
- Przeniesienie środowiska VLP na platformę Windows.
- **Nowa wersja języka Loglan** – LEM'12.
- Rozwijanie zastosowań Loglanu.
- VLP czy Eclipse?
- Biblioteka klas.
- Porównać Java RMI i alien call.
- Zrealizować wtyczkę loglanowską do przeglądarki.

- Ponowna kompilacja kompilatora Loglanu.
- Przepisanie środowiska VLP na nowo tym razem w qt4.
- Przeniesienie środowiska VLP na platformę Windows.
- **Nowa wersja języka Loglan** – LEM'12.
- Rozwijanie zastosowań Loglanu.
- VLP czy Eclipse?
- Biblioteka klas.
- Porównać Java RMI i alien call.
- Zrealizować wtyczkę loglanowską do przeglądarki.
- Napisać maszynę wirtualna LEM12 w Loglanie

Zadania II – Przekazywać doświadczenie Loglanu'82 innym

Jedną rzecz już zrobiliśmy: Korzystając z doświadczenia z Loglanem'82,

- sformułowaliśmy problem wyznaczania bezpośrednich superklas w Javie,
- podaliśmy algorytm (w dwu wersjach)
- i wykazaliśmy jego poprawność i zupełność [LSW08, LSW09].

Pozostaje sporo do zrobienia:

- Czy protokół alien call jest implementowalny w Javie?
- Czy protokół alien call jest implementowalny w C++?
- Zaimplementować system Kreczmara w C++?
- Zaimplementować współprogramy w C++.
- i in.

Czy można zdefiniować nowy język programowania LEM'12 o następujących cechach:

Czy można zdefiniować nowy język programowania LEM'12 o następujących cechach:

- nowy język zachowa wszystkie osiągnięcia Loglanu'82,

Czy można zdefiniować nowy język programowania LEM'12 o następujących cechach:

- nowy język zachowa wszystkie osiągnięcia Loglanu'82,
- wykorzysta co tylko się da z dorobku Javy, C#, i innych nowszych języków programowania,

Czy można zdefiniować nowy język programowania LEM'12 o następujących cechach:

- nowy język zachowa wszystkie osiągnięcia Loglanu'82,
- wykorzysta co tylko się da z dorobku Javy, C#, i innych nowszych języków programowania,
- w miejsce modułów **interface** wprowadzi moduły **specification**, w celu stworzenia środowiska SpecVer. (To środowisko ma stworzyć wspólne ramy i wspomagać prace nad specyfikacją, implementacją i weryfikacją oprogramowania.)

Czy można zdefiniować nowy język programowania LEM'12 o następujących cechach:

- nowy język zachowa wszystkie osiągnięcia Loglanu'82,
- wykorzysta co tylko się da z dorobku Javy, C#, i innych nowszych języków programowania,
- w miejsce modułów **interface** wprowadzi moduły **specification**, w celu stworzenia środowiska SpecVer. (To środowisko ma stworzyć wspólne ramy i wspomagać prace nad specyfikacją, implementacją i weryfikacją oprogramowania.)
- Język umożliwi programowanie równoległe wykorzystujące wszystkie procesory (lub rdzenie) komputera.

Czy można zdefiniować nowy język programowania LEM'12 o następujących cechach:

- nowy język zachowa wszystkie osiągnięcia Loglanu'82,
- wykorzysta co tylko się da z dorobku Javy, C#, i innych nowszych języków programowania,
- w miejsce modułów **interface** wprowadzi moduły **specification**, w celu stworzenia środowiska SpecVer. (To środowisko ma stworzyć wspólne ramy i wspomagać prace nad specyfikacją, implementacją i weryfikacją oprogramowania.)
- Język umożliwi programowanie równoległe wykorzystujące wszystkie procesory (lub rdzenie) komputera.
- i in.

- wartości poznawcze
nie wiem ile wyników zostanie uzyskanych i opublikowanych?
ile doktoratów, habilitacji można będzie uznać za owoc pracy w nowym projekcie?
- wartości materialne
chyba nie mniej niż Java?!
a to mogą być kwoty pokaźne.

- Zapraszam wszystkich chętnych do współpracy.
- Naszą i Twoją, szansą jest praca zespołowa.

Napisz:

salwicki@mimuw.edu.pl

Wersja do czytania:

<http://duch.mimuw.edu.pl/~salwicki/loglan/Doc/Zaproszenie-do-wspolpracy.pdf>

Ta prezentacja:

<http://duch.mimuw.edu.pl/~salwicki/loglan/Doc/seminariumPoznan.pdf>

Dziękuję za uwagę.